

רחל ואשת פנחס – הארון מול התרפים

Yuma 23a

Our Rabbis taught: It once happened that two priests were equal as they ran to mount the ramp and when one of them came first within four cubits of the altar, the other took a knife and thrust it into his heart. R. Zadok stood on the steps of the Hall and said: Our brethren of the house of Israel, hear ye! Behold it says: *If one be found slain in the land... then thy elders and judges shall come forth* . . . On whose behalf shall we offer the heifer whose neck is to be broken, on behalf of the city or on behalf of the Temple Courts? All the people burst out weeping. The father of the young man came and found him still in convulsions. He said: 'May he be an atonement for you. My son is still in convulsions and the knife has not become unclean.' [His remark] comes to teach you that the cleanness of their vessels was of greater concern to them even than the shedding of blood. Thus is it also said: *Moreover Manasseh shed innocent blood very much, till he had filled Jerusalem from one end to the other.*

בבלי יומא דף כג עמוד א

תנו רבנן: מעשה בשני כהנים שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש, קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חבירו - נטל סכין ותקע לו בלבו. עמד רבי צדוק על מעלות האולם, ואמר: אחינו בית ישראל שמעו! הרי הוא אומר +דברים כא+ כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושפטיך, אנו על מי להביא עגלה ערופה? על העיר או על העזרות? געו כל העם בבכיה. בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר. אמר: הרי הוא כפרתכם, ועדיין בני מפרפר, ולא נטמאה סכין. ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיקות דמים. וכן הוא אומר +מלכים ב' כא+ וגם דם נקי שפך מנשה [הרבה מאד] עד אשר מלא [את] ירושלים פה לפה.

<u>בראשית לה</u>	<u>שמו"א ד</u>
<p>(טז) ויִסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִיעוּד כְּבָרוֹת־הָאָרֶץ לְבוֹא אֶפְרָתָה וּתְלַד רָחֵל וּתְקַשׁ בְּלִדְתָּהּ :</p> <p>(יז) וַיְהִי בְּהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וּתְאָמַר לָהּ הַמְּיַלְדֹת אֶל־תִּירְאֵי כִּי־גַם־זֶה לָךְ בֶּן :</p> <p>(יח) וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וּתְקָרָא שְׁמוֹ בְּרָאוּנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ בְּנִימִין :</p> <p>(יט) וּתְמַת רָחֵל וּתְקַבֵּר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לְחָם :</p>	<p>(יט) וְכָלְתוּ אֶשְׁתֵּי־פִינְחָס הָרָה לָלֶת וּתִשְׁמַע אֶת־הַשְּׁמֵעָ אֱלֹהֵי־לֶקַח אֶרֶון הָאֱלֹהִים וּמֵת חַמִּיָּה וְאִישָׁהּ וּתְכָרַע וּתְלַד כִּי־נִהְפְּכוּ עָלֶיהָ צָרִיהָ :</p> <p>(כ) וּכְגַעַת מוֹתָהּ וּתְדַבְּרָנָה הַנְּצַבּוֹת עָלֶיהָ אֶל־תִּירְאֵי כִּי בֵן יִלְדֶת וְלֹא עֲנָתָה וְלֹא־שָׁתָה לָבָה :</p> <p>(כא) וּתְקָרָא לְנֶעֱר אִי־כְבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כְבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־לֶקַח אֶרֶון הָאֱלֹהִים וְאֶל־חַמִּיָּה וְאִישָׁהּ :</p> <p>(כב) וּתְאָמַר גָּלָה כְבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֶרֶון הָאֱלֹהִים : פ</p>

8. רד"ק בראשית פרשת ויצא פרק לא פסוק יט
 (יט) ולבן הלך לגזז את צאנו - והיה המקום רחוק שלשת ימים כמו שאמר וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב לפיכך לא ידע לבן עד יום השלישי, ולבן לא היה בביתו וגם בניו לא היו שם כי היו רועים צאן אביהם, לפיכך לקחה רחל את התרפים, כי לא היה אדם בבית שימנענה. והתרפים הם כלי הנחשת שרואין בו שעות היום ויראו בו את העתידות ופעמים רבות יכזב, וכן אמר כי התרפים דברו און (זכריה י') ונקראו בלשון רבים לפי שהוא עשוי לוחות לוחות. והחכם ראב"ע כתב כי התרפים עשאוים על צורת בן אדם והיא עשויה לקבל כח עליונים וגנבה אותם רחל כדי שלא יראה בהם אביה אנה הלכו; ויעקב לא ידע בזה הדבר כמו שאמר ולא ידע יעקב, כי אם היה יודע לא היה מניח אותה לקחת מבית אביה דבר שלא מדעתו כל שכן התרפים:

9. שד"ל
 ורחל גנבתם כי האמינה בהם, אעפ"י שלא היתה עובדת ע"ז, כי סוף סוף לא היו אלא כעין גורל, והיה אותו כלי מורכב מחלקים רבים, והיו השומעים מנענעים אותם בדרכים ידועים, ולפי מה שהיה יוצא במקרה ע"י הענוע ההוא היו שופטים כי האל השיב כך וכך, ואין זו ע"ז כי אם לפי מחשבת השואל, אם הוא מאמין שהתשובה באה לו מהאלילים ולא מאל יחיד.

1. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישלח פרשה פב
 ותלד רחל ותקש בלדתה, שלשה הן שנתקשו בשעת לידתן ומתו כשהן חיות ואלו הן, רחל, ואשת פינחס, ומיכל בת שאול

2. רש"י
 (יח) בן אוני - בן צערי:

3. אבן עזרא
 (יח) בן אוני בן אבלי, וכן כלחם אוניס (הושע ט, ד), לא אכלתי באוני (דברי' כו, יד):

4. שמו"א טו
 (כב) ויאמר שמואל החפץ לה' בעלות וזבחים כשמע בקול ה' הנה שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים: (כג) כי חטאת־קסם מרי ואון ותרפים הפצר יען מאסת את־דבר ה' וימאסך ממלך: ס

5. זכריה י
 (ב) כי התרפים דבר־און והקוסמים חזו שקר וחלמות השוא ידברו הבל ונחמון על־פן נסעו כמורצאן יענו כִּי־אֵין רָעָה : פ

6. רש"י בראשית לא
 ותגב רחל את התרפים - להפריש את אביה מעבודה זרה נתכוונה:

7. רשב"ם בראשית פרשת ויצא פרק לא פסוק יט
 (יט) ותגנוב רחל את התרפים - שלא יגידו ויודיעו ללבן כי רוצה יעקב לברוח, כעניין שנאמר אין אפוד ותרפים, כי התרפים דברו און. רגילים היו לקסום בהם: